

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Το υλικό αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος IP4Inno και προσαρμόστηκε από τον ΟΒΙ (2010) για τα ελληνικά δεδομένα από το αρχικό του IP4Inno υλικό. Άδεια έχει παραχωρηθεί στους εταίρους του προγράμματος IPeuropAware. Οποιαδήποτε άλλη χρήση απαιτεί την άδεια των δικαιούχων.
Πληροφορίες: A. Dintrich adintrich@ieepi.org, G. Friedrich gfriedrich@ieepi.org

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ “ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ”?

- Η προστασία μιας κατηγορίας δικαιωμάτων τα οποία:
 - δεν προστατεύονται με καταχώρηση,
 - αλλά εμπίπτουν στην κατηγορία των άυλων δικαιωμάτων, και συνδέονται συνήθως με άλλα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας
 - *είναι δωρεάν*
 - *δεν συνεπάγονται χρονοβόρες ή πολύπλοκες διαδικασίες*

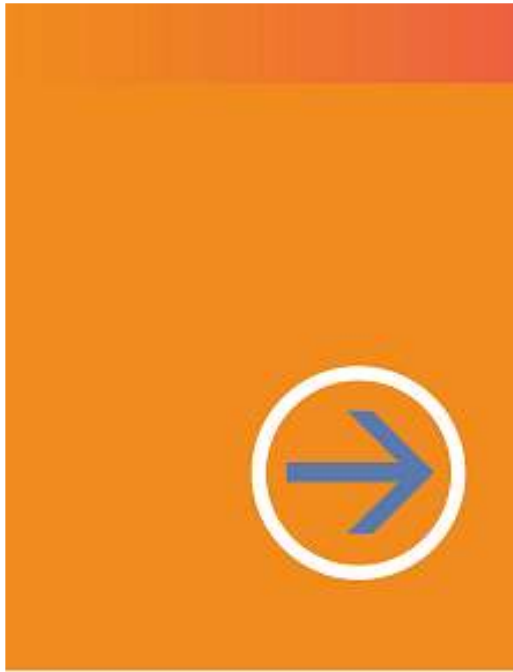

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

- I. α) Τεχνογνωσία, β) Εμπορικό μυστικό,
γ) Εμπιστευτικότητα
- II. Συμβατικές υποχρεώσεις / Περιοριστικές συμφωνίες
- III. “Πλεονέκτημα της Πρώτης Κίνησης” (έγκαιρης δραστηριοποίησης)
- IV. Επιχειρηματικές μεθόδους

I. α) Τεχνογνωσία, β) Εμπορικό μυστικό, γ) Εμπιστευτικότητα

- Προστατεύονται μέσω της διατήρησης των πληροφοριών ως εμπιστευτικών
- Δικαίωμα άσκησης αγωγής κατά της προσβολής/παραβίασης εμπορικών μυστικών και τεχνογνωσίας σύμφωνα με την:
 - ελληνική νομοθεσία(Διατάξεις για τον αθέμιτο ανταγωνισμό - αστικό/εμπορικό δίκαιο, δίκαιο συμβάσεων)

I. α) Τι είναι Τεχνογνωσία ?

- Πληροφόρηση που μπορεί να είναι μυστική, σημαντική (ουσιαστική), αναγνωρίσιμη και έχει αξία
- Μη κατοχυρωμένη πληροφόρηση που απορρέει από την εμπειρία και τις δοκιμές του προμηθευτή

I. α) Τι είναι Τεχνογνωσία ? (2)

- Με τον όρο **“Μυστική”** εννοείται ένα στοιχείο που δεν είναι γνωστό ή εύκολα προσβάσιμο
- Ο όρος **“Σημαντική (ουσιαστική)”** αναφέρεται σε μια λειτουργική πληροφορία όπως:
 - μια μέθοδο παραγωγής,
 - ένα προϊόν ή υπηρεσία,
 - η ανάπτυξη μιας μεθόδου παραγωγής και/ή προϊόντος και/ή υπηρεσίας
- Με τον όρο **“Αναγνωρίσιμη”** εννοείται ότι η πληροφορία είναι χαρακτηριστική
- Με τον όρο **“Έχει αξία”** εννοείται ότι η πληροφορία της παρέχει οικονομικό όφελος από την χρήση ή την πώληση

I. α) Τι είναι Τεχνογνωσία ? (3)

- Η τεχνογνωσία:

- Συνιστά ένα οικονομικό αγαθό που ανήκει σε όποιον το ανέπτυξε ή νόμιμα το απέκτησε
- Είναι μεταβιβάσιμο με σύμβαση ή άλλο τρόπο σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία
- Προστατεύεται από παραβιάσεις/ προσβολές και αδικαιολόγητη κοινοποίηση (αποκάλυψη)

I. α) Τι είναι Τεχνογνωσία ? (4)

- Υπάρχει **αδικοιολόγητη αποκάλυψη τεχνογνωσίας**, εάν, όλο ή μέρος της που θα έπρεπε να τηρηθεί μυστικό ή εμπιστευτικό δημοσιεύθηκε ή αποκαλύφθηκε παρά τη θέληση του κατέχοντος την τεχνογνωσία, από τρίτο πρόσωπο που είχε την υποχρέωση να το κρατήσει εμπιστευτικό

I. β) Τι είναι Εμπορικό Μυστικό ?

- Κάθε πληροφορία που:
 - Είναι επαρκώς μυστική ώστε να παράγει οικονομική αξία, ενεργή ή πιθανολογούμενη από το γεγονός ότι δεν είναι ευρέως γνωστή σε κανέναν άλλο
 - κρατήθηκε μυστική χάρη στις λογικές προσπάθειες του κατόχου της

I. β) Τι είναι Εμπορικό Μυστικό? (2)

- Προϋποθέσεις προστασίας (απαιτήσεις):

- το εμπορικό μυστικό πρέπει να μην είναι γνωστό
- ο κάτοχος του εμπορικού μυστικού πρέπει να αποκτήσει κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα από αυτό
- ο κάτοχος του εμπορικού μυστικού πρέπει να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας του εμπορικού μυστικού

I. β) Τι είναι Εμπορικό Μυστικό? (3)

- Κύριο πλεονέκτημα:
 - Δεν υπάρχει περιορισμός στον χρόνο προστασίας του σε αντίθεση με τα ΔΕ
 - Μόνο ο κάτοχος του επωφελείται από το εμπορικό μυστικό, εφόσον αυτό διατηρείται εμπιστευτικό
 - Δεν υπάρχουν τέλη κατάθεσης

- *Παραδείγματα πολύ γνωστών εμπορικών μυστικών:*

- η συνταγή της *Coca-cola*

- η συνταγή *Colonel Sanders* για τηγανιτό κοτόπουλο

I. γ) Τι είναι Εμπιστευτικότητα ?

- Εμπιστευτικότητα μπορεί να αξιώνεται (διεκδικείται) μόνο εάν:
 - η πληροφορία είναι εμπιστευτική
 - και η πληροφορία δίδεται κάτω από συνθήκες εμπιστευτικότητας
- Η εμπιστευτική πληροφορία έχει περιορισμένο πεδίο γνωστοποίησης (αποκάλυψης) που περιλαμβάνει:
 - τεχνογνωσία
 - εμπορικά μυστικά
 - επιχειρηματικές μεθόδους

I. γ) Τι είναι Εμπιστευτικότητα? (2)

- Πλεονεκτήματα:

- η προστασία που παρέχεται σε μια ιδέα με την διατήρηση της εμπιστευτικότητας είναι δυνητικά άπειρη και μπορεί να απωλεσθεί μόνο εάν η ιδέα κοινοποιηθεί
- είναι ένας σχετικά φτηνός τρόπος προστασίας

I. γ) Τι δεν είναι Εμπιστευτικότητα? (3)

- Η πληροφορία δεν θεωρείται εμπιστευτική εφόσον:
 - είναι κοινόχρηστη (γνωστή στο κοινό)
 - δεν κοινοποιήθηκε από λάθος του συμβαλλόμενου μέρους
 - κατά τον χρόνο της αποκάλυψης, το συμβαλλόμενο μέρος είχε ήδη στην κατοχή του την πληροφορία ή την είχε αποκτήσει από κάποιον τρίτο
 - όποιος αποκάλυψε την πληροφορία, είχε την δυνατότητα/δικαίωμα να την αποκαλύψει και σε τρίτους, χωρίς περιορισμούς
 - αναπτύσσεται ή αναπτύχθηκε ανεξάρτητα από τον παραλήπτη
 - αποκαλύφθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου ή υπουργικών αποφάσεων ή άλλων κανονισμών

II. Συμβατικές Υποχρεώσεις

- Ορισμός:
 - έγγραφη συμφωνία μεταξύ του εργαζομένου και του εργοδότη σύμφωνα με την οποία απαιτείται ο εργαζόμενος να απέχει από συγκεκριμένες συμπεριφορές που είναι αντίθετες στα συμφέροντα του εργοδότη
 - οι συμβατικές υποχρεώσεις μπορούν να είναι αντικείμενο μιας ειδικής σύμβασης ή μπορεί να περιλαμβάνονται σε μια γενικότερη συμφωνία (σύμβαση)

II. Συμβατικές Υποχρεώσεις (2)

- Αντικείμενο: συμβατική προστασία του εμπορικού μυστικού ή άλλων επιχειρηματικών αγαθών κατά την διάρκεια ή και μετά την λήξη της εργασιακής σχέσης
 - Ευαισθητοποίηση των εργαζομένων στην εταιρεία για την προστασία της τεχνογνωσίας από την ακούσια (πχ εκμείευση πληροφοριών, έλεγχος απορριμμάτων κλπ) και εκούσια αποκάλυψη
 - Δημιουργία ενός βασικού συστήματος προστασίας (παρεμπόδισης της αποκάλυψης) προσθετικά στην ισχύουσα νομοθεσία
 - Αποτροπή συμπεριφοράς που δεν απαγορεύεται από τον νόμο

II. α) Είδη Συμβατικών Υποχρεώσεων

- Εμπορικά μυστικά

Παραδείγματα εμπορικών μυστικών περιλαμβάνουν:

- τεχνογνωσία, σχέσεις πελάτη-προμηθευτή (πχ ταυτότητα και προτιμήσεις πελατών, πωλητές), τιμολόγηση προϊόντων, στρατηγικές marketing, χρηματοδοτήσεις της εταιρείας, διαδικασίες παραγωγής και άλλες πολύτιμες για την ανταγωνιστικότητα πληροφορίες

II. α) Είδη Συμβατικών Υποχρεώσεων (2)

- **ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η ΠΡΟΦΥΛΑΞΗ ΕΙΝΑΙ Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ**

- Τα κλεμμένα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης μπορούν να προκαλέσουν σοβαρές οικονομικές ζημιές:
 - Η προσφυγή στα δικαστήρια είναι χρονοβόρα και δαπανηρή
 - Χαμένα εμπορικά μυστικά μπορεί να φέρουν σε δύσκολη θέση την εταιρεία (αρνητική δημοσιότητα)
 - Χαμένα εμπορικά μυστικά μπορεί να προκαλέσουν απώλεια της εμπιστοσύνης των μετόχων και άλλων επενδυτών

II. β) Συμβατικές Υποχρεώσεις

- Συμφωνίες περί «μη ανταγωνισμού»
- Συμφωνίες περί «μη κοινοποίησης/ αποκάλυψης»

II. γ) Ποιες είναι οι επιλογές?

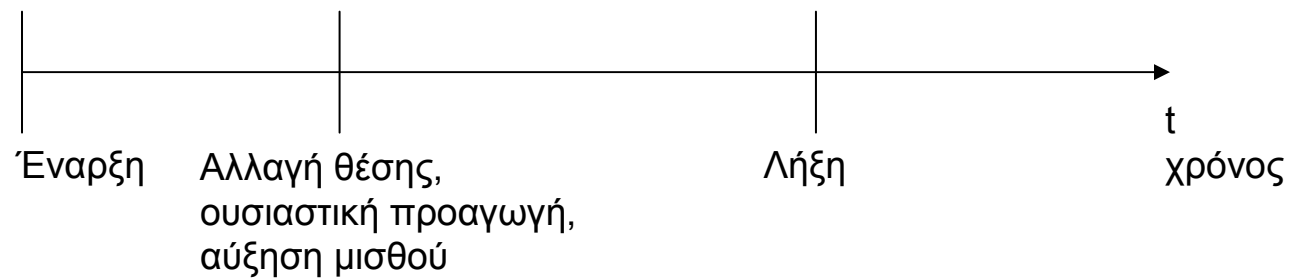
- Οι διάφοροι τύποι Συμβατικών Υποχρεώσεων υπόκεινται σε διαφορετικούς νομικούς περιορισμούς
- Είναι απαραίτητο να επιλεγεί η κατάλληλη περιοριστική συμφωνία που θα προστατεύει ικανοποιητικά την εταιρεία και θα επηρεάζει λίγο τον εργαζόμενο
- Η κατάλληλη σύμβαση πρέπει να καθοριστεί κατά περίπτωση
- Το πεδίο μιας συμφωνίας “περί μη ανταγωνισμού” είναι πολύ ευρύ και είναι υποκείμενο αυστηρότερων νομικών απαιτήσεων, περισσότερο από κάθε άλλη συμφωνία

II. δ) Ο καλύτερος χρόνος για να υπογραφεί μια σύμβαση

- Πιθανά χρονικά σημεία:
 - Έναρξη της υπαλληλικής (υπηρεσιακής) σχέσης
 - Κατά την διάρκεια της υπαλληλικής σχέσης (πχ αλλαγή θέσης, ουσιαστική προαγωγή ή αύξηση μισθού)
 - Με το τέλος της υπαλληλικής σχέσης

Απασχόληση

II. ε) Ποιός πρέπει να υπογράψει μια σύμβαση?

- Μη απαραίτητη και υπερβολικά ευρεία χρήση των περιοριστικών συμφωνιών/ συμβάσεων μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την δυνατότητα του εργοδότη να επιβάλει αυτές τις συμφωνίες
- Στην περίπτωση αυτή οι απαντήσεις στις ακόλουθες ερωτήσεις είναι σχετικές και είναι απαραίτητο να ελέγχονται κατά διαστήματα:
 1. Νομική σχέση μεταξύ της εταιρείας και του εργαζομένου
 2. Τα βασικά προσωπικά στοιχεία
 3. Είναι ή θα είναι σε θέση ο εργαζόμενος να βλάψει την επιχείρηση του εργοδότη στην περίπτωση που χρησιμοποιήσει την πληροφορία αυτή σε όφελος κάποιου ανταγωνιστή

II. στ) Νομικοί περιορισμοί

- Το Ευρωπαϊκό Δίκαιο δεν προβλέπει εναρμονισμένα πρότυπα για περιοριστικές συμφωνίες/συμβάσεις: Ως εκ τούτου τα κριτήρια μπορεί να διαφέρουν από χώρα σε χώρα
- Πιθανά κριτήρια για την εκτέλεση περιοριστικών συμφωνιών μπορεί να είναι:
 - Τυπικές απαιτήσεις (γραπτή μορφή)
 - Αναγκαιότητα προστασίας των νομίμων δικαιωμάτων του εργοδότη όσον αφορά την επιχείρηση
 - Λογικά (αιτιολογημένα) σε σχέση/αναφορικά με τη γεωγραφική και χρονική δέσμευση (πεδίο)
 - Αποζημίωση (πχ ο γερμανικός νόμος απαιτεί τουλάχιστον αποζημίωση κατά 50 % της καταβληθείσας ανταμοιβής)

II. ζ) Νομικές συνέπειες

- Είναι οι περιοριστικές συμφωνίες/ συμβάσεις εκτελεστές?
 - Η έλλειψη τύπου μπορεί να κάνει τις συμβάσεις αυτές κενό γράμμα (άκυρες)
 - Τα δικαστήρια κατά κανόνα δεν αναθεωρούν συχνά τις περιοριστικές συμφωνίες για να τις καταστήσουν ισχυρές
- Νομικές συνέπειες της παραβίασης υποχρεώσεων:
 - τερματισμός της υπαλληλικής σχέσης εάν η παραβίαση συνέβη κατά την διάρκειά της
 - έκδοση ασφαλιστικών μέτρων για να αποφευχθεί περαιτέρω παραβίαση υποχρέωσης
 - αποζημίωση (ποινική ρήτρα)

III. Πλεονέκτημα της έγκαιρης δραστηριοποίησης

- Η έγκαιρη δραστηριοποίηση δίνει το πλεονέκτημα στον κάτοχο της ΔΙ να είναι ο πρώτος στην αγορά

III. Παραδείγματα εταιρειών με πλεονέκτημα λόγω έγκαιρης δραστηριοποίησης

- Ήταν πρώτοι και το κατοχύρωσαν:

FILOFAX.

III. α) Ποιο είναι το πλεονέκτημα αυτού που κάνει την πρώτη κίνηση?

- Τα πλεονεκτήματα αυτού που καλύπτει πρώτος τμήμα της αγοράς :
 - Δυνατότητα να κατοχυρώσει ΔΕ, εμπορικά σήματα, βιομηχανικά σχέδια, ώστε να προστατευτεί από μελλοντικό ανταγωνισμό
 - Πρόσβαση στις πηγές
 - Φήμη από το γεγονός ότι είναι ο πρώτος στην αγορά
 - Δυνατότητα να επηρεάζει τους οικονομικούς όρους της αγοράς, ειδικά όσον αφορά τους μετέπειτα εισερχόμενους σ' αυτήν
 - Δυνατότητα να επενδύσει τα πρώτα κέρδη σε νέους πόρους

III. α) Ποιο είναι το πλεονέκτημα αυτού που κάνει την πρώτη κίνηση? (2)

- Μια εταιρεία μπορεί να είναι αυτή που θα κάνει την πρώτη κίνηση στην αγορά:
 - Δημιουργώντας ένα νέο προϊόν,
 - Χρησιμοποιώντας μια νέα διαδικασία, ή
 - Εισερχόμενη σε μια νέα αγορά
- Οφέλη από την πρώτη κίνηση όσον αφορά την τεχνολογική ανάπτυξη (εξέλιξη):
 - Αποτελεσματικότητα ως προς τα μέσα νομικής προστασίας όπως ΔΕ, πνευματικά δικαιώματα
 - Απόκτηση ελέγχου της τεχνολογίας που είναι η βάση της καινοτομίας

III. α) Το πλεονέκτημα αυτού που κάνει την πρώτη κίνηση και η Διανοητική Ιδιοκτησία

- Η προστασία με ΔΕ μπορεί να προσδώσει σ' αυτούς που θα κάνουν την πρώτη κίνηση μονοπωλιακή θέση για όσο διάστημα διαρκεί το ΔΕ
 - Εντούτοις, υπάρχει πάντοτε ο κίνδυνος αντιγραφής δεδομένου ότι τα στοιχεία δείχνουν ότι περίπου 60% των επιτυχημένων καινοτομιών γίνονται αντικείμενο αντιγραφής μέσα σε 4 χρόνια από την δημοσίευσή τους
 - Επίσης, είναι δύσκολο να προστατευτεί κάποιος από την στρατηγική «ΔΕ δεύτερης γενιάς» που ακολουθούν οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά
- Η κατοχύρωση με ΔΕ προσφέρει ένα ευρύτερο πλαίσιο προστασίας για καινοτομικά προϊόντα παρά για καινοτόμες διαδικασίες
- Αν η καινοτομία περικλείεται στην διαδικασία, τα εμπορικά μυστικά μπορεί να την προστατέψουν το ίδιο καλά με τα ΔΕ
- Η τεχνολογία με την οποία είναι κατασκευασμένο ένα προϊόν διατρέχει τον κίνδυνο της αντίστροφης σχεδίασης του, ενώ η τεχνολογική διαδικασία αποκαλύπτεται με πολύ αργότερους ρυθμούς

IV. Επιχειρηματικές Μέθοδοι

- Τι είναι επιχειρηματική μέθοδος ?

Μία μέθοδος/ τρόπος λειτουργίας κάθε τομέα οικονομικής μονάδας (επιχείρησης), η οποία στηρίζει και διευκολύνει επιχειρηματικές δραστηριότητες και πρακτικές όπως πχ τιμολογήσεις, επενδυτικές αποφάσεις, ταμειακές κατανομές (ροές) κλπ

IV. Είναι δυνατόν οι Επιχειρηματικές Μέθοδοι να κατοχυρωθούν με ΔΕ ?

- Η θέση της Ευρώπης είναι:
 - ΔΕ για επιχειρηματικές μεθόδους είναι σπάνια στην Ευρώπη εφόσον τόσο αυτές όσο και το λογισμικό δεν κατοχυρώνονται με ΔΕ βάσει της Ευρωπαϊκής Σύμβασης ΔΕ
 - Εντούτοις το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΓΔΕ) χορήγησε ΔΕ για προγράμματα Η/Υ που είχαν τεχνικά αποτελέσματα, δηλαδή έδωσαν λύση σε τεχνικό πρόβλημα. Υπάρχει προσδοκία ότι το ΕΓΔΕ θα επιτρέψει την κατοχύρωση με ΔΕ των επιχειρηματικών μεθόδων, εάν θεωρηθούν σαν ένας άλλος τύπος εφεύρεσης η οποία εξειδικεύει μια τεχνική συσκευή που υλοποιεί την επιχειρηματική μέθοδο.

IV. Είναι δυνατόν οι Επιχειρηματικές Μέθοδοι να κατοχυρωθούν με ΔΕ ? (2)

Οι Επιχειρηματικές Μέθοδοι δεν κατοχυρώνονται στην Ελλάδα

Προβλέπεται ρητά στο
άρθρο 5 § 2γ του Ν. 1733/87

IV. Συζητήσεις για τις Επιχειρηματικές Μεθόδους

- Συζητήσεις για την δυνατότητα κατοχύρωσης με ΔΕ των Επιχειρηματικών Μεθόδων σε ευρωπαϊκά/κοινοτικά πλαίσια συνεχίζονται όσον αφορά:
 - ΔΕ για μεθόδους ηλεκτρονικού εμπορίου
 - Πρότυπα για ΔΕ που αφορούν βιομηχανικές μεθόδους
 - Ρυθμίσεις για παραδοσιακές επιχειρήσεις

Ποια προस्ताσία είναι κατάλληλη?

Άσκηση 1

"Happy Baby" – είναι μια καινοτόμος εταιρεία διατροφής που εξειδικεύεται στην παιδική τροφή βιολογικής καλλιέργειας, με ειδικές συνταγές που θέλουν να διατηρήσουν απόρρητες

Workshop άσκηση 1

- Τι είδους προστασία, από τις αναφερόμενες ως εναλλακτικούς τρόπους προστασίας της ΔΙ (soft IP) κατέχει η Happy Baby?
- Ποια από αυτές παρέχει την καλύτερη προστασία?
- Ποιοι από τους εργαζόμενους πρέπει να δεσμευτούν με περιοριστικές συμφωνίες?
Ποια άλλα θέματα πρέπει να ληφθούν υπόψη (content wise)?

Τι είδους εναλλακτικών τρόπων προστασίας της Διανοητικής Ιδιοκτησίας κατέχει η Happy Baby?

- Τεχνογνωσία
- Εμπορικά Μυστικά
- Διαφημιστικά Συνθήματα

Ποια είναι η καλύτερη προστασία από αυτές που περιλαμβάνονται στους εναλλακτικούς τρόπους προστασίας της Διανοητικής Ιδιοκτησίας ?

- Διατήρηση συγκεκριμένων ευαίσθητων πληροφοριών όπως συνταγές φαγητών, ονόματα πελατών κλπ περιορισμένων σε βασικά στελέχη
- Σύναψη (συνυπογραφή) περιοριστικών συμφωνιών όπως συμφωνίες μη κοινοποίησης εμπιστευτικών πληροφοριών, (συμφωνίες εμπιστευτικότητας) συμφωνίες περί μη προσέλκυσης πελατών, μη άσκηση ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων και συμφωνίες περί μη επίθεσης

Ποιοι εργαζόμενοι πρέπει να δεσμευτούν με περιοριστικές συμφωνίες?

- Εργαζόμενοι στις πωλήσεις
- Εργαζόμενοι στην παραγωγή
- Ο διευθυντής παραγωγής
- Τα βασικά στελέχη

Ποια δικαιώματα εμπλέκονται στους εναλλακτικούς τρόπους προστασίας?

- Τεχνογνωσία
- Εμπορικό Μυστικό
- Επιχειρηματική Μέθοδος
- Εμπιστευτικές και Ευαίσθητες πληροφορίες

